

مبانی حقوقی دعوای مطالبه مهرالمثل

مهرالمثل مهری است که به موجب قرارداد تعیین نشده است، بلکه بر حسب عرف و عادت و با توجه به وضع زن از لحاظ سن، زیبایی، تحصیلات، موقعیت خانوادگی و اجتماعی و غیره با در نظر گرفتن مقتضیات زمان و مکان معین می‌گردد. ماده ۱۰۹۱ قانون مدنی در این باره می‌گوید: «برای تعیین مهرالمثل باید حال زن از حیث شرافت خانوادگی و سایر صفات و وضعیت او نسبت به امثال و اقربان و اقارب و همچنین معمول محل و غیره در نظر گرفته شود.»

تعیین مهر در نکاح دائم از شرایط درستی عقد نیست و ممکن است موکول به تراضی بعد از آن شود یا در عقد زن اعلام کند که مهر نمی‌خواهد. همچنین در پاره‌ای موارد تراضی درباره مهر به دلیل مجهول ماندن موضوع آن یا مالیت نداشتن، نفوذ حقوقی ندارد یا در نتیجه سوء تفاهم درباره مفاد پیشنهاد تراضی محقق نمی‌شود، در چنین حالاتی است که مهرالمثل جایگزین مهرالمسمی می‌شود. طرفین عقد یا شخص ثالث که اختیار تعیین مهر به موجب عقد به او واگذار شده است می‌توانند با توافق به هر میزان که بخواهند آن را تعیین نمایند. این مربوط به زمانی است که طرفین اختیار تعیین مهر را به یکدیگر یا شخص ثالث داده‌اند. ولی مواردی غیر از مورد مذکور در قانون مدنی احصاء شده است که زن مستحق مهرالمثل است و آنها عبارتند از:

۱- طبق ماده ۱۰۸۷ ق.م.هرگاه مهر در عقد تعیین نشده باشد و قبل از تراضی بر مهر معین بین زوجین نزدیکی واقع شده باشد.

۲- هرگاه عدم مهر در عقد شرط شده باشد و قبل از تراضی زوجین بر مهر نزدیکی واقع شود. (ماده ۱۰۸۷ ق.م.)

۳- طبق تصریح ماده ۱۱۰۰ ق.م «هرگاه توافق طرفین در مورد مهر المسمی به جهتی از جهات باطل باشد مثل عدم قابلیت تملک مالی تعیین شده و یا مبهم بودن آن در این صورت نیز زوجه مستحق مهرالمثل خواهد بود.»

۴- طبق تصریح ۱۰۹۹ ق.م «چنانچه عقد نکاح باطل و زن جاهل به بطلان بوده باشد و در اثر عقد نکاح باطل زن اقدامی به نزدیکی کرده باشد مستحق مهرالمثل خواهد بود.»

افراد ذی صلاح جهت طرح دعوی مطالبه مهرالمثل

زوجه یا نماینده قانونی وی

مدارک و منضمات مورد نیاز برای طرح دعوی مطالبه مهرالمثل

۱- تصویر مصدق سند ازدواج

۲- تصویر مصدق سند طلاق

تشخیص مرجع صالح برای طرح دعوی مطالبه مهرالمثل

مطابق ماده ۴ قانون حمایت خانواده رسیدگی به دعوی نامزدی و خسارات ناشی از برهم زدن آن، نکاح دائم، موقت و اذن در نکاح، شروط ضمن عقد نکاح، ازدواج مجدد، جهیزیه، مهریه، نفقه زوجه و اجرت‌المثل ایام زوجیت، تمکین و نشوز، طلاق، رجوع، فسخ و انفساخ نکاح، بذل مدت و انقضای آن، حضانت و ملاقات طفل، نسب، رشد، حجر و رفع آن، ولایت قهری، قیمومت، امور مربوط به ناظر و امین اموال محجوران و وصایت در امور مربوط به آنان، نفقه اقارب، امور راجع به غایب مفقودالاثر، سرپرستی کودکان بی سرپرست، اهدای جنین، تغییر جنسیت می‌باشد. از این رو دادگاه خانواده محل اقامت خوانده یا محل تنظیم سند صالح به رسیدگی می‌باشد. همچنین طبق ماده ۱۲ قانون حمایت از خانواده زوجه می‌تواند در محل اقامت خود نیز طرح دعوا کند.

دفتر خدمات الکترونیک قضایی ویژه استان قزوین

مواد قانونی مرتبط با دعوای مطالبه مهرالمثل

ماده ۱۰۸۷- اگر در نکاح دائم مهر ذکر نشده یا عدم مهر شرط شده باشد نکاح صحیح است و طرفین می‌توانند بعد از عقد مهر را به تراضی معین کنند و اگر قبل از تراضی بر مهر معین بین آنها نزدیکی واقع شود زوجه مستحق مهر المثل خواهد بود.

ماده ۱۰۸۹- ممکن است اختیار تعیین مهر به شوهر یا شخص ثالثی داده شود در این صورت شوهر یا شخص ثالث می‌تواند مهر را هر قدر بخواهد معین کند.

ماده ۱۰۹۰- اگر اختیار تعیین مهر به زن داده شود زن نمی‌تواند بیشتر از مهر المثل معین نماید.

ماده ۱۰۹۱- برای تعیین مهر المثل باید حال زن از حیث شرافت خانوادگی و سایر صفات و وضعیت او نسبت به امثال و اقربان و همچنین معمول محل و غیره در نظر گرفته شود.

ماده ۱۰۹۳- هرگاه مهر در عقد ذکر نشده باشد و شوهر قبل از نزدیکی و تعیین مهر زن خود را طلاق دهد زن مستحق مهر المته است و اگر بعد از آن طلاق دهد مستحق مهر المثل خواهد بود.

ماده ۱۰۹۹- در صورت جهل زن به فساد نکاح و وقوع نزدیکی زن مستحق مهر المثل است.

ماده ۱۱۰۰- در صورتی که مهر المسمی مجهول باشد یا مالیت نداشته باشد یا ملک غیر باشد در صورت اول و دوم زن مستحق مهر المثل خواهد بود و در صورت سوم مستحق مثل یا قیمت آن خواهد بود مگر این که صاحب مال اجازه نماید.

دفتر خدمات الکترونیک قضایی ویژه استان قزوین